

Portugalia

Sądy zwyczajne - Portugalia

W niniejszej części przedstawiono informacje na temat organizacji sądów powszechnych w Portugalii.

Organizacja sądów powszechnych

Poza Trybunałem Konstytucyjnym, którego właściwością szczególną jest orzekanie w sprawach z zakresu prawa konstytucyjnego, sądy portugalskie dzielą się na następujące kategorie:

- a) Sąd Najwyższy oraz sądy powszechne pierwszej i drugiej instancji;
- b) Najwyższy Sąd Administracyjny oraz pozostałe sądy administracyjne i podatkowe;
- c) Trybunał Obrachunkowy.

W Portugalii mogą również działać sądy morskie, arbitrażowe i sądy pokoju.

Prawo określa, w jakich sprawach i w jakich składach powyższe sądy mogą orzekać, każdy z osobna lub razem, jako Tribunal dos Conflitos – sąd zajmujący się orzekaniem w sporach o właściwość).

Bez uszczerbku dla postanowień dotyczących sądów wojennych (*tribunais militares*), które mogą być powoływane w stanie wojny, powoływanie sądów, których wyłączną właściwością jest orzekanie w sprawach dotyczących określonych kategorii przestępstw, jest niedozwolone.

Sądy powszechne

Sąd Najwyższy

Sąd Najwyższy znajduje się na szczycie hierarchii sądów, pomijając sprawy podlegające właściwości Trybunału Konstytucyjnego. W jego skład wchodzi izby do spraw cywilnych, karnych i zabezpieczenia społecznego.

Sąd Najwyższy ma siedzibę w Lizbonie, a jego właściwość obejmuje całe terytorium Portugalii.

Sąd Najwyższy działa pod kierownictwem prezesa (sędziego-przewodniczącego), orzekając w pełnym składzie (obejmującym wszystkich sędziów z poszczególnych izb), w poszczególnych izbach specjalnych i w poszczególnych izbach.

Pomijając wyjątki przewidziane prawem, Sąd Najwyższy zajmuje się wyłącznie zagadnieniami prawnymi.

Sądy apelacyjne

Sądy apelacyjne (*tribunais da relação*) są zasadniczo sądami drugiej instancji.

Obecnie sądy apelacyjne znajdują się w Lizbonie, Porto, Coimbrze, Évorze i Guimarães. Działają one pod kierownictwem prezesa (sędziego-przewodniczącego), orzekając w pełnym składzie lub w poszczególnych izbach.

W ramach sądów apelacyjnych działają izby do spraw cywilnych, karnych i do spraw zabezpieczenia społecznego.

Sądy pierwszej instancji

Sądami powszechnymi pierwszej instancji są zazwyczaj sądy okręgowe (*tribunais de comarca*).

Właściwość sądu powszechnego obejmuje z reguły jeden okręg, chociaż właściwość niektórych sądów może obejmować jeden lub więcej okręgów lub obszarów wyraźnie określonych przepisami prawnymi.

Sądy powszechne posiadają właściwość ogólną w sprawach cywilnych i karnych. Są również właściwe we wszystkich sprawach niezastrzeżonych dla innych sądów.

W pierwszej instancji mogą orzekać sądy o właściwości szczególnej (zajmujące się konkretnymi sprawami wybranymi ze względu na rodzaj obowiązującego postępowania) oraz sądy wyspecjalizowane, orzekające w konkretnych sprawach (niezależnie od rodzaju obowiązującego postępowania).

Sądy powszechne mogą być podzielone na izby (o właściwości ogólnej, wyspecjalizowanej lub szczególnej) lub na wydziały mające szczególne kompetencje, o ile jest to uzasadnione ilością i stopniem złożoności obsługiwanych spraw.

W każdym sądzie, izbie lub wydziale może zasiadać jeden lub większa liczba sędziów.

Sądy administracyjne i podatkowe

Sądy administracyjne i podatkowe orzekają w sprawach i odwołaniach dotyczących rozstrzygnięcia sporów powstałych na tle stosunków prawnych w sprawach administracyjnych i podatkowych.

Najwyższy Sąd Administracyjny

Najwyższy Sąd Administracyjny znajduje się na szczycie hierarchii sądów administracyjnych i podatkowych, pomijając sprawy podlegające właściwości Trybunału Konstytucyjnego.

Najwyższy Sąd Administracyjny ma siedzibę w Lizbonie, a jego właściwość obejmuje całe terytorium Portugalii.

Najwyższy Sąd Administracyjny składa się z izby ds. sporów administracyjnych i izby ds. sporów podatkowych. Jego podstawową właściwością jest orzekanie w sprawach odwołań od wyroków centralnych sądów administracyjnych.

Najwyższy Sąd Administracyjny działa pod kierownictwem prezesa (sędziego-przewodniczącego), któremu asystuje trzech wiceprezesów.

W zależności od przedmiotu sprawy sąd orzeka w pełnym składzie, w poszczególnych izbach w pełnym składzie lub w poszczególnych izbach. Zagadnienia prawne są rozpatrywane wyłącznie w pełnym składzie Najwyższego Sądu Administracyjnego lub w poszczególnych izbach w pełnym składzie.

Centralne sądy administracyjne

Centralne sądy administracyjne są zasadniczo sądami drugiej instancji. Obecnie istnieją dwa centralne sądy administracyjne (dla Północy i Południa).

Ich główną rolą jest orzekanie w sprawach odwołań od orzeczeń okręgowych sądów administracyjnych (*tribunais de círculo*) oraz sądów podatkowych.

Każdy centralny sąd administracyjny składa się z izby ds. sporów administracyjnych i izby ds. sporów podatkowych.

Centralne sądy administracyjne działają pod kierownictwem prezesa (sędziego-przewodniczącego), któremu asystuje trzech wiceprezesów.

Centralne sądy administracyjne zajmują się rozpatrywaniem kwestii faktycznych i zagadnień prawnych.

Okręgowe sądy administracyjne i podatkowe

Okręgowe sądy administracyjne i podatkowe to sądy pierwszej instancji, których główną rolą jest orzekanie w sporach dotyczących spraw administracyjnych i podatkowych. Mogą one działać samodzielnie jako okręgowy sąd administracyjny i sąd podatkowy (*tribunal tributário*) lub razem jako sąd administracyjno-podatkowy (*tribunal administrativo e fiscal*).

Okręgowe sądy administracyjne i podatkowe działają pod kierownictwem prezesa sądu, powołanego przez Najwyższą Radę Sądów Podatkowych i Administracyjnych (Conselho Superior dos Tribunais Administrativos e Fiscais) na pięcioletnią kadencję.

Co do zasady w ich skład wchodzi jeden sędzia, ale ustawodawstwo przewiduje w pewnych przypadkach możliwość orzekania przez te sądy w innym składzie.

Sądy pokoju (*Julgados de Paz*)

Sądy pokoju są instytucjami pozasądowymi, posiadającymi własny tryb działania i własną organizację, własną służbę mediacyjną oraz kompetencje do rozpoznawania spraw i orzekania w sprawach mieszczących się we właściwości sądów powszechnych pierwszej instancji.

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Ostatnia aktualizacja: 18/11/2013